

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на шість років . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1.70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість років . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а ви возьмеш милостя і віри не возьмеш, бо-руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свята о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламіцї неопечатані відліки від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Конець скандинавської унії.

(X) Мало що не ціле столітє була Норвегія зєднана із Швецією і була тепер під управою старенького короля Оскара. Події в Норвегії, про котрі ми свого часу звіщали, довели до розділу тих двох королівств зєднаних особистою унією. Після ріжних переговорів, які вели ся поміж норвезким соймом і правительством а королем, закінчила ся наостанку справа розділу 18. жовтня торжественним богослуженням в замковій каплиці і засіданєм на шведскім соймі в Штокгольмі. Після богослуження явив ся весь королівський двір на засіданю сойму. Президенти обидвох палат приступили до короля, котрий засів на престолі, і зложили єму бажаня іменем сойму. Обидва бесідники вказали на те, що унія зірвана, але заявили, що мимо того Швеція глядить без зневіри в будуччину. Іменно президент другої палати приказав на те, що учасники одногосно приписують королеви Оскарови мирну розвязку спору. Мін. президент Люнденбург виступив відтак перед короля і прочитав ухвалу сойму, а потім король сильним але зворушеним гоисом проголосив престольну річ.

В престольній річі висловив король, що в рішучій хвилі забирає голос в палаті. В 1874 р. основанє зєдненє столітми розбитих народів Скандинавського півострова розірване, а шведский сойм одобрив королівску предлогу що до розлуки унії ухвалою з 16. жовтня. Не без глибокого болю глядить король на сей новий розділ обидвох споріднених народів і на ті труднощі і небезпеки, котрі на ціле столітє були відвернені, а тепер можуть наново виринути. Одначе, хоч послідувала розлука, не те-

ряє король надії, що між народами Швеції і Норвегії буде тривалий мир, котрий причинить ся до щастя обидвох народів, а добру підвалину до того положило порозумінє з Норвегією, тим способом, що обидва народи прийняли королівске внесєнє. Король висловив горячу подяку за вірну преданність, яку шведский нарід обявив єму в тім труднім для него положеню, що тягнуло ся аж доси від 7. червця і дятого хоче він ще останні літа свого підхожого віку ужити для добра народу і краю.

Сею престольною річю закрито сєсию шведского сойму.

Розділ скандинавської унії висунув тепер на дневну чергу справу дальшого устрою держави, зглядно обсади опорожненого королівского престолу. Повстала там також републиканська агітація а поставленє републиканцями домаганє про народне голосованє над державною формою, дїждало ся повного фіяска, і нема сумніву, що більшість понад дві третини заявить ся в соймі за вибором короля. Голосованє відбуде ся аж тоді, коли шведский король Оскар вишле соймови відповідь про кандидатуру молодшого свого сина (Король є противний, щоби єго син обняв норвезкий престол). Задля того сойм має предложити норвезкий престіл князєви Карорєви з Данії і нема сумніву, що він прийме сю предлогу і вступить на престіл під іменем Гакона.

Більша часть населєня Норвегії вижидає спокійно дальшого уладженя внутрішних відносин, а відозви останні деяких політиків, котрі домагали ся від сойму, щоби не приступав до вибору, короля остали без вислїду і з сєго видно, що републиканський рух в Норвегії вельми слабкий. Данський князь Кароль (Християн,

Фридрих), котрому мають предложити норвезкий престол, має 34 роки, є чоловіком вельми образованим, але в політичних справах нічим ще не зазначив ся. Він є жонатий з дочкою англійської королевої і часто перебував в Англії, та тішити ся великим довірем короля Едварда. Цар Олександр III. мав також до него велике довіре і він є любимцем цариці-вдови. Вісти, будьто би Німеччина бажала осадити одного з цїсаревичів на престолі в Норвегії, показала ся безосновною.

Зелізничий страйк в Росії.

В головних містах Росії вибухнув страйк між зелізничною прислугою і майже застановив всю комунікацію в краю. Торговля поносить великанські страти, а безпечність комунікації є наражена у великій степені. Мотиви страйку є переважно політичної натури і є се тілько пригравкою до загального страйку інтелігенції і бойкоту виборів до державної думи, за чим тепер веде ся широка агітація в Росії. Доносять навіть, що Віте вже узгляднив сю поставу російської суспільности і наміряє переробити зовсім виборчу ординацію Булігіна, а в тій цілі вибори відročити на два місяці.

З Петербурга доносить Berl. Lokal Anzeiger, що до безробіття зелізничних урядників і офіціалістів прилучили ся також листослєп. Зелізничні урядники і офіціалісти, які ведуть безробітте жадають заведеня осьмигодинного дня праці, безкарности для всіх, що взяли участь в страйку, знесеня стану облоги і т. з. зміцненої охоропи, амнестії для всіх політичних переступців, пошанованя горожанських свобод і загального права голосованя, словом, ціле безробітте опирає ся на політичних основах. Мінїстер комунікації поїхав до Москви і надїє ся, що єму удасть ся покінчити страйк компромісом.

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).

Від 50-тих років зриває Гушалевиц із природними стремліннями галицької суспільности і звертає свої мрії в напрямі Росії. Через те кидаєт ся він на своє нещастє у зівсім инший чужий свїт, котрого він анї не знав анї не пізнав ніколи, у якім чув ся заєдно не свій. Через те тратить він тую одну опору, яку мав у своїй суспільности, а нової не зискує. Москвофільський напрям зимний, беззглядний, безідейний не міг дати йому свїжих ідеалів, бо їх сам не мав, а тоє, що він дав йому на місце колишніх поглядів, було таке мертве і бездушне, що не могло його ніяк оживити. Стративши ідеал тратить Гушалевиц і поетичний талан. Ще не мав навіть часу розвинути його в повній силі, його поезії потрібували ще дуже виглади як під оглядом мови так і форми, коли по 3 чи 4 літах його літературної діяльности приходить сила, котра убиває одним замахом всякі добрі зароди його талану. І так місто стреміти до ліпшого, паде він без памяти в безодню мертво-

ти. В тім як раз лежить велика трагедія тої зломаної душі.

У нього було за мало критицизму, щоби зрозуміти усю погань і небезпеку, яка грозила йому від кружка, «почтенного старика» Зубрицького — впрочім, як же вимагати від нього того критицизму, коли його не було тоді і у таких великих духів, як Яків Головацький...

У душі Гушалевица повстає тепер переді всім роздвоєнє: він думає що иншого, а пише що иншого. З переконання крайний москвофїл, що не вірить у свої колишні ідеали і насміхаєт ся з них, мусить він удавати перед публікою галицького «патриота».

В сей спосіб тратять його поезії моральну основу і змінюють ся у пусту деклямацію. Дятого спиваєт ся його духовий розвій:

Він не може поступати разом із своєю суспільністю, а хто не поступає у історії культури, той іде назад.

Таким робом попадає Гушалевиц у мертвоту духа. Його не одушевляє нічо, нічого не може викликати у нього тепліших і щирійших почувань, а хоч і викличе, то звичайно годі навіть пізнати того правдивого чуття, бо воно омотане у мертву форму. — Гушалевицова поезія стає зимна, без чуття і без життя. Отсе й було причиною, дячого у його поезиях нахо-

димо на цілім просторі часу тїд 1846. р. аж до початку XX. століття так мало нових мотивів. Його кругозір не розширював ся ні раз; дух Гушалевица завмер на тім ступені розвою, який дав йому 1848. рік. Виравді він стараєт ся опісля ввести у свою поезию нові кличі москвофільства, але тоє не іде йому якось і він осмішує себе тільки.

А на згадку про те, що свїт поступає і він не може дорівнати тому його поступови, попадає він у шалений гнів...

Тільки раз (винявши, розумієт ся деякі спорадичні появи) у 1880. р. розширюєт ся його горизонт.

В «Галицк. отголоск-ах» береть ся він троха до загально людських тем. Але уже за пізно було ратувати себе в сей спосіб. Навіть там, де він попадає на сиравді гарні теми, псує він їх невмілим обробленєм і поганою язиковою мішаниною.

Ще одна обставина зруйнувала талан Гушалевица. Він був спосібний тільки до лірики — талану епічного оповідання не було у нього зівсім. Бачимо се найкрасше на його байках, бачимо се і на його «поемах». В них сходить Гушалевиц до простого, мовольного вишикування римів, а байки тїє звичайно балаканина без змислу.

Рух на Миколаївській залізниці, між Москвою а Петербургом, — здержаний. З Москви доносять, що на вчорашніх зборах залізничні робітники ухвалили далі страйкувати, доки їх жагання не стануть сповнені. Арештованих членів залізничного Союзу випущено назад на свободу. Навіть до Москви приїждять воєнки залізничного батальйону, щоби вправляти ся в удержуванню залізничного руху. Інтервенція міністра Хилкова не мала успіху. В Харкові страйк обняв майже всі варстатні і фабрики. Всякий рух здержаний. Навіть вози міської залізниці здержують населення. На вечір заповіджене велике віче під голим небом. В Балашові страйкує від вчора цілий залізничний персонал. Рух устав. В Кирсанові так само. В Саратові розпочали вчора страйк, в Литаві не хочуть їхати до Москви. Стара столиця московського царства відтята навіть від усіх міст, жагден поїзд не може вийти з неї ні в одну сторону світа.

В справі галицького учительства. Високому Сеймови під розвагу.

На адресу сойму заміщує орган Руского Товариства педагогічного «Учитель» статю п. Ю. Л., яку наводимо в цілости задля жизненних справ, які в ній порушено:

„І знов очи цілого краю звернені на єго представителів, що тепер іменно зійшли ся на нараду, і будуть ухвалити рішення, від яких залежить будучність цілого краю. Хвилі сеї не можемо оминути, аби не забрати голосу в імені 10.000 учителів народних і не пригадати послам нашим обовязків, які тяжать на них супротив учительства.

Доплинулисьмо над беріг пропасти. Не маємо вже нічо до страчєня! Вичерпала ся міра терпеливості! За нами цілий ряд злуд, оман, цілі гори обіцянок, солодкі тиради, накликуючі до розваги, промовляючі до амбіції, що високе покликанє учителя повинно бути єму росєю небесною, маючою заступити хліб і омасту.“ (»Szkola« з 1. липня, н. 1905).

От який голос розпуки розніє ся в цілім краю по санкціонованю послїдної устави кравної о відносинах правних учительства! І не диво. В чім бо властиво поліпшила нова устава долю учителів народних? В нічї! Учителі галицькі як давнїше, так і тепер, по 40 літах служби одержують платню таку, від якої букваньський учитель зачинає службу; як давнїше, так і тепер побори їх суть низші від поборів державних вольних, терціанів, ексекторів, стражи скарбової, кондукторів, всілякого рода дозорців, лісничих камеральних і т. н. слуг державних; як давнїше, так і тепер не унормована справа додатків 5-літних, додатків за управителство, переносин зі зглядів службових; до тепер не видано докладної прагматики службової, ясних постанов що до справ дисциплїнарних, не знесено тайної кваліфікації, не поліпшено долї вдів і сиріт по учителях. Як давнїше, так і тепер учителі учать і мешкають в будинках нужденних, перетяжені фізично і умисловно в наслідок надмірного числа дітїй і неможливих до виконаня різнородних приписів. Як давнїше так і тепер учителі, ті «каменярї» будуч-

Та мимо того складаєть ся його поетична спадщина по більшій частї із тих поєм. І се була тільки страта часу та марнованне талану.

Характер поезий Гуцалевича переважно ясный, спокійний. Життє плило йому рівно, без більших зворушень, він не зазнав у ньому ніяких більших заводів — про те майже не бачимо у його поезиях ніяких пристрасних вибухів. Впрочім до сього була навіть неспосібна отєя в дійсности добряча душа, чоловік, що завдно бачив тільки тов, що мав безпосередно перед своїми очима.

До ширших, дальших поглядів та поривів не мав він ані охоти, ані здібности. Тільки раз, у 1879. р. тратить він рівновагу. Се й зівсім зрозуміле: бачив свою близьку загибель, хотїв ратувати ся хоть криком. Та пізнавши, що се не допоможе, притих скоро.

(Дальше буде).

ности народу уважають ся в суспільности майже за — париясів! Чиж дивувати ся нам, що з груди тих уполіжєних та всіми забутих вивирає ся крик крайної, безмежної розпуки?!

Ми сему зовсім не дивуємось. Радше дивувати ся треба нашим представителям в соймі, що не хочуть зрозуміти сеї простої а ясної засади, що який учитель — така школа, і що єдино від школи залежать будучність народу. Як не можна думати о будучности народу без доброї школи, так не можна думати о доброї школі, єсли не займемо ся щиро учительством. О сїй ясної і простїй засадї сойм так, як би забув!

А тимчасом жите незаметно та невпинно йде та йде і лишає незатерті слїди, які колись запише істория на картках своїх. А слїди се сумні, та грізні.

Близько 1200 громад без шкіл, майже 75% анальфаетів, близько пів мільона дітїй без науки, понад 10.000 учителів платних гірше від слуг державних, ото вислїдки понад 30-літної «праці» над просьвітою народною!!

І не може бути інакше! Як довго край не займе ся щиро долею учительства, як довго ним по батьківски не заопікуєть ся, так довго і думати не можна о якїй небудь тревалїй, не на ефект обчисленїй поправї сего сумного стану річий!

Не зарадить тому організація нових шкіл, бо будуть они без учителів! Не зарадить сему обсаджуванє посад силами некваліфікованими, бо з сил таких, як учать досьвід, нема ніякої користи. Не зарадить сему навіть і помножуванє семінарїй учительських. Адже і тепер видимо, що значна часть кандидатів лиш на те кінчить семінарїї, аби по матурї чим скорше вступити до якого небудь заводу, лиш не до учительського. В р. 1903 укінчило семінарію 791 кандидатів, але в тім самім році прибуло учителів wraz з некваліфікованими лиш 627. Деж подїла ся решта? Пішли она до інших заводів, хліба насущного ради!

Як довго учителям не буде забезпечене мінімум екзистенції, як довго побори єго не будуть зрівнані з поборами трох найвищих клєс урядників, як довго єго права і обовязки не будуть докладно означені, так довго будемо сьвідками громадної дезерції учительства до інших заводів, так довго без устанку зростаючі люки будуть мусіли бути «латані» силами некваліфікованими, та без належитого приспособленя. Миж в тім напрямі на встид та сором дійшли вже тепер до того, що на 10.072 учительських сил маємо 1031 сил без ніякої кваліфікації (між ними 918 женцин) а 1572 сил штучно укваліфікованих т. є по одержаню диспензи від матури (між ними 1003 женцин). Разом отже маємо 2603 сил учительських, які не учащали до семінарїї! Чи в той спосіб поправимо шкільництво?!

Тому то на сїм місци пригадуємо Високому Сеймови некучу справу, якою єсть остаточне полагодженє справи правних відносин стану учительського. Браком фондів годї вже тепер заслонюватись. Дотеперїшні звички фондів пропїнаційних, виносячі річно 3½ мільони корон, можуть і повинні бути на се ужиті. А помножувати даліше узбрані до тепер капітали в фондї пропїнаційним, виносячим 40 мільонів корон — нема зовсім ніякої потреби. Лиш трохи доброї волї і арозумїня інтересу краю і держави, а справедливі бажаня учительства народного можуть бути легко задоволені.

В ч. 26. з р. с. писала «Szkola»: „Що завтра принесе — не знаємо, але то знаємо на певно, що улетїла рєнта полуди з очий найвірнїйших і найтерпеливїйших одиниць; що розвій шкіл елементарних, а тим самим справа просьвіти народної мусить стати на місци, бо гамує єї дорогу крик розпуки тих тисячів, котрим до вчєра ще здавало ся, що край мислять на серпо о видатнім поліпшеню плат учительських. Їх віра упала! А прецї була то віра найвірнїйших і найревнїйших, віра одиниць працюючих десятки літ — для ідеї!“

Ми ще до такої зневіри не посуваємо ся, не хочемо посувати ся. Ми хочемо вірити словам Ексцелєнції гр. Дїдушицького, котрий сказав депутациї учительській: „...Ручу Вам, яко Дїдушицький, що на найближшїй сєсї соймовїй регуляція плат учителів людських буде залагоджена

не — як до тепер діяло ся — капанною, але в спосіб видатний“. Ми хочемо вірити в слова Ексцелєнції Пєнтака, який тїйже депутациї на питанє, що буде, коли сойм не поліпшить платні учителів, відповів: „По такім торжественнім приречєню гр. Дїдушицького, данім без сумнїву по порозумїню з провідниками Кола, по заповненю всіх міністрів, сойм того учинити не може, впрочім я і присутні ту з вами послї до того не допустимо“. Ми віримо в слова президента міністрів д-ра Гавча, який сказав: „Фонди Галичини будуть управильнені, а сойм буде мав средства до задоволеня ваших справедливых жагдань“.

Ми в те все віримо і маємо повну надїю, що ся сєсія соймова принесе учителям поліпшенє, о яке они добивали ся безуспїшно.“

До угорского переселєня.

Про наміри нового угорского правительства довідуює ся будапештєвський кореспондєнт дневника «Die Zeit» на підставі інформацій з міністерских жєрєл, що єще в ходї бїжучого тижня треба надїятися автєнтичної правительственной програми. Зараз по оголошеню сеї програми бар. Феєрварі прийме ся за протївакцію задля спаралїжованя агїтації коалїційних стороництв. Правительство буде старати ся просьвітити край в тім напрямі, що монарх не нарушує констатції, тільки коалїция хоче нарушити права монарха, гварантовані законом з 1867, як також, що неправдою є мов би кабинет бляв ся стати перед парламентом. Противно зараз по засіданю дня 19. грудня с. р. кабинет стане в парламенті, розвине там на ново свою програму і буде старати ся позискати для него приклонників. А коли не зможе згромадити коло своєї програми більшости, прийде до нових виборів. Бар. Феєрварі не думає нарушувати ані свободи прєси, ані свободи зборів, однак грозить найострїйшими карами всім тим, що будуть втягати особу монарха до партійних борб.

В Собоїтицях (Steinamanger) на Угорщині відбули ся збори, на яких промовляли також Кошут і Альберт Аннонї. Кошут обговорював програму бар. Феєрварого і підніс, що сеї програми не можна брати на серію. Коалїция за ціну сеї програми не посьвятить своїх засад. Ошибають ся у Віднї, коли мають таку надїю. Ошибають ся у Віднї, коли мають таку надїю. Нове правительство стане в соймі переголосованє, а колиб, парламент розвязано, то опозиція верне єще в більшій числї послів до палати і задасть смертоносний удар угоді з 1867 року. „Коли Відєнь не дасть нам тепер — говорив Кошут — тих дрібниць, яких жагаємо, то пізнїше піднесемо цілий комплекс нашої програми“. В подібнім дусї промовляв Аннонї, який сказав, що нарід не дасть ся перекупити загальним голосованєм. Треба відкинути найліпшу потраву, коли в нїй містить ся отруя (для мадьярского шовїнізму — Ред.). Принято резолюцію, висказуючу обурєнє з причини понижуючого принятя представників коалїції дня 23. верєсєня у Віднї.

НОВИЦКІ.

— Калєндар. В сєреду: руско-кат.: Прова, Андронїка; римо-кат.: Иоана Кант. — В четвєр: руско-кат.: Карпа муч.; римо-кат.: Евариста.

— 3 Камінки струм. доносять нам: Комїтет основателів Віддїлу Товариства «Взаїмної помочи» на округ Камінка стр. запрошує на першїй загальний збір, котрий відбуде ся 1. н. ст. падолиста 1905 р. в Камінцї стр. о 2. годинї по полудни в салї „Сокола“ з отсим порядком: 1) Відкрите збору відноручником Комїтету основателів. 2) Вибір президїї збору. 3) Поясненя до статуту. 4) Вибір окружного видїлу. 5) Внеєсеня членів. — Комїтет основателів.

— Філія Руского Товариства педагог. в Буску запрошує всіх своїх членів і прихильників сего товариства на конференцію, котра відбуде ся 1. падолиста с. р. о 11. год. перед полуднем в салї „Сокола“ в Камінцї струм. Порядок дневний: 1) Відчитанє протоколу з посл. конференції. 2) „Сухоти — спосіб ширєня і запобіганя“ — науковий виклад д-ра М. Олійника. 3) Наука рахунків на I. стєпени на підставі нового підруч-

ника — прелегент О. В. Лада. 4) Розклад матеріялу з рахунків на I ступень — прелегент М. Тарнавський. 5) Внесення членів. — З огляду, що повисша конференція в камінецьким судовим окрузі відбуде ся перший раз а подана програма дуже интересна, з огляду, що того дня і в тій самій сали о 2 год. по полудни відбуде ся перший загальний збір Відділу Тов-а „Взаїмної помочи“, просить ся веїх, що справою народного вихованя цікавлять ся, о чисельну участь. Наколиб хто з интересованих не одержав запросин, зволить зголоситись по се на місци. — Виділ Філії Руск. Товариства педаг. в Буєку 15. жовтня 1905. Голова: о. Гр. Словицький. За секр.: А. Шмага.

— **До руского загалу.** Братя Русини! Ми Русини равского повіта будемо в Раві рускій свій „Народний Дім“, де примістять ся рускі товариства і селянска бурса. Згаданий дім вже на укінченю, однак годі его докінчити задля браку фондів. Веї наші фонди, якими ми доси розпоряджали, вичерпали ся. Ми Русини равского повіта ніколи не сторонили від датків на рускі „Народні Доми“ і рускі бурси по вищих певітах. Звольтеж, Братя Русини, з інших повітів допомочи нам бодай дрібними лептами докінчити наш „Народний Дім“ в Раві рускій та увести в житє селянську бурсу, за що Вам буде велика дяка. Веякі датки просимо слати на адресу: о. Евгений Горняцкий, парох в Раві рускій. (Веї рускі часописи звольте сю просьбу перепечатати). — *Виділ.*

— **Вибори в Станиславщині.** Kurjer stanisl. пише, що виборчі шанси польского кандидата на посла в V курії не є такі злі. В станиславівским повіті — як подає Kur. st. — на 261 виборців дістане він 140 до 145 голосів, а в бучацьким повіті на 251 дістане 210 голосів. В рогатиньским і підгаєцьким повіті польский кандидат буде мати дуже мало голосів, а в Товмаччині мало що понад половину. Взавши під увагу, що Kur. stan. досить песимістично висловлює ся про шанси польского кандидата, а й ще не без того, аби при обчислюваню голосів для него не переборщив в его користь, можна надіятись побіди руского кандидата, д-ра Окуневского з Городенки.

— **Винагорода за війскові справи.** В неділю по полудни відбули ся в Празі збори резервістів. Учасники зборів, в числі поверх 200, ухвалили резолюцію з жадаєм відшкодованя з державної каси за час страчений на війскових справах і маневрах Подібну агітацію мають розвезти по веїх краях Австрії.

— **До родимців перемишлянского повіта.** Перед 8 місяцями розпочало у нас свою діяльність кредитове товариство „Народний Дім в Перемишлянах“. В. родимці нашого округу мали нагоду на загальних зборах, на приватних зібраннях і через наші часописи познакомились з важною его цілю і переконали ся о konieczности піддержаня сеї так потрібної інституції. Не бракло горячого словя, просьби і пригадки зі сторони управи товариства. Та хотий може і більше з причин дотеперішної анемії нашого „Народного Дому“, то все таки факт остане фактом, що до нині на 52 членів лиш 19 зложили в цілости свої декларовані уділи, та що на цілий перемишляньский повіт лиш 3 особи і одна читальня ульокували свої дрібні оцадности в нашім товаристві. Невідрадяний сей прояв не може вправді захитати еставованя товариства, та однак такий брак заинтересованя зі сторони родимців нашого округу безперечно здержує розвиток товариства, а хто знає, чи ще довго потревають ті деякі догідні для розвитку обставини, котрі товариство тепер має, а котрі при піддержаню зі сторони наших людей, могли би дати товариству відразу травки основи. Тож знов приходить ся нам просити Вл. о. духовних, учителів, інтелігенцію, міщан, селян і читальні нашого округу, щоб заинтересувались нашим товариством, щоб вступали в члени, щоб льокували у нас свої хоть дрібні оцадности, та щоб шукаючи таного і догідного кредиту до нас відідали. Вл. членів, котрі декларували свої уділи, просить ся безирвоволочно їх зложити. — За дирекцію тов-а „Народний Дім“ в Перемишлянах: *Вол. Сігалевич, директор-голова.*

— **З залізнич.** З днем 1. падолиста с. р. за проваджує ся на шляху Дрогобич-Самбір новий поїзд мішаний ч. 1288 для перевозу осіб, який відходить з Дрогобича о год. 10 мін. 35 вечером, з Добровляна о год. 11 мін. 15 в ночи, з Дорожова о год. 4 в ночи, а приходить до Самбора о год. 12 мін. 50 в ночи. Сей поїзд буде мати в Дрогобичи полчене з поїздом особовим ч. 1220, котрий відходить зі Стрия о год. 10 вечером. В Самборі буде мати полчене з поїздом особовим ч. 1212, який відходить зі Самбора о год. 1 мін. 10 в ночи в напрямі Хирова, Загіря, Сянока, Кракова. В цілі допровадження ідучих з Борислава до мішаного поїзду ч. 1288, відходячого з Дрогобича о год. 10 мін. 35 вечером, курсувати буде на шляху Борислав-Дрогобич новий поїзд мішаний ч. 1888, котрий відходить з Борислава о год. 9 мін. 18 вечером, з Трускавця о год. 9 мін. 40 вечером а приходить до Дрогобича о год. 9. 48 вечером. Рівночасно улягає

зміні поїзд особовий ч. 1227 на частковім шляху з Хирова до Самбора і відходити буде з Хирова о год. 4 мін. 56 рано, з Фельштина в год. 5 мін. 8 рано, з Глубокої о год. 5 мін. 12 рано, а Надіб о год. 5 мін. 24 рано, з Біскович о год. 5 мін. 33 рано а приходити будо до Самбора о год. 5 мін. 45 рано. Відїзд і приїзд висше наведених поїздів подані після середно-европейского часу.

— **Дрібні вісти.** Урженці з рр. 1885. 1834 і 1883 приналежні до м. Львова, котрі мають ставати до військової бранки, і веї пописові перебуваючі у Львові мають зголосити ся в падолистї в міским урядї конскрипційнім. — В Ремизівцях, золочевского повіта, згоріло оводї 30 будинків, між ними 6 домів. — У Львові померла в пятниця 4-літна дитина п. Чачкеса при ул. Казимирівській на менінгітіс. Доходжене не виказало, звідки дитина заразила ся сею хворобою.

Всячина.

— **Земля на продаж для хліборобів!** Під містом Коломия є до розпродажи (парцеляції) кількасот моргів добре справленої видатної землі, рибний ставок і малий млин. Хто хоче купувати тої землі, нехай зголосить ся лично або письмом до д-ра Стефана Федака у Львові (ул. Сикстуска ч. 48. або д-ра Леся Кульчицкого в Коломії в Народнім Домі).

— **Гарне товариство!** Gaz-ty polsk iй в Курїябі донесо в міста Ріо Гранде в Бразилїї: В тутешнім польским товаристві „Бяли оржел“ прийшло до кровавої бійки між членами Много осіб поранено, а одній жінці розрізано лице ножом. В школі, де містило ся се товариство, вибито веї вікна і поломано лавки. Полїція арештувала кілька осіб.

— **Залізничий страйк в Москві.** З Москви виходить десять залізничих шляхів в різних напрямках. На веїх тих залізницях з виїмком одної московско-петербурской вибух страйк і устав всякий рух. Москві, котра числять поверх два мільони населеня, грозить тепер голод, бо довіз живности зовсім спинений. Тим чином хочуть соціалїсти приневолити правительство до деяких уступок в політичнім житю і хто знає, може дещо здобудуть.

— **Замах на поїзд.** На шляху ярославско-сокальскої залізницї лучили ся двічі замахы на поїзди між стаціями Бобрівкою а Новою Греблею. Одного разу поставили збиточники старі шини впоперек шляху так, що особовий поїзд був би цевно вискочив там із шин если би машинїст здалека не був побачив грізної перешкоди і не здержав поїзду. Другий раз поставлено впоперек на шини стовп вирваний з землі, на яким прибита табличка вказує нахиле шляху. На щастє, було се в день і машинїст здержав тягаровий поїзд саме перед тою залорію. За злочинцями заряджено строге слідство.

— **Страйк ткачів в Америці.** Standard-ови доносять з Нового Йорку, що в сім тижни має там вибухнути велїчезний страйк 265.000 робітників, занятих в фабриках бавовняних виробів. Робітники жадають такого часу праці і такої плати, яка була перед двома роками. Союз американських ткачів рішав операти змаганя тих робітників.

— **Видумка мільонера.** Вільям Вальдор Австор, американський мільонер, видумує всілякі річи, аби наслідувати старих Рамлян. Перед недавнім часом устроїв він в Каїрі, в Єгипті пир, на який запросив гостей. Гости сиділи довкола квадратного стола, по сім осіб з кожного боку. Стіл представляв пустиню Сагару. Замість білого піску пустинї розсипаний був по столі цукор, а на піску стояли дуже удачно вироблені малі фігури: мужчини, жінки верблюди і цілі каравани. Малі хатки, з малих пальм потворені оазы і перепливаючі води розвеселювали око. По серединї здіймали ся піраміди і сфінкси з перепливаючим Нілем, на котрім колисали ся човна з малими Арабами. По мороженім внесено велику судину з малими золотима джаганями і лопатами для запрошених і гостей попрошено аби на пустини робили розкопи. Добуто із штучного піску тільки старих єгипетских дороговціностей, кілько було гостей при столі, котрим відтак веї ті предмети роздавано на памятку. Кожда з дарованих річий мала вартости по кілька тисяч франків.

Наука, штука, література

— **З нашого театру.** Правдивим артистичним пиром у нашому театрі можна назвати вечер в неділю 8. с. м. Представлено „Мартина Борулю“ комедію в 5 діях І. Карпенка Карого. Сам дир. Садовский обняв титулову ролю.

„Мартин Боруля“ — одна з найліпших комедій нашої літератури, є загально звісною та

популярною річю тим більше, що виїмок із неї находить ся в гімназияльних підручниках (V кл.) Длятого поговоримо про сам твір тільки коротенько, щоби пригадати собі його в головних чертах.

Як у поважній драмі интересує нас головню акція, представлена в особі якогось характеру, так у комедії приковує нашу увагу головню характер (тип) виведений на тлі якихсь подій.

І длятого кажесть ся, що комедія робить вражїне типами. Розуміли се дуже добре великі комедіописателї веїх часів, а клясичні твори Француской комедії завдячують безперечно в першій мірі знаменито виведеним типам се, що вони не вїшли ще й досї з европейскої сцени (пр. L'Avare Моллієра).

Такого типа представив нам і Тобилевич у своїм „Мартині Борулі“. Мартин Боруля — се оригінал. Доробивши ся яког-такого маєтку, забажав він стати шляхтичем. Отже тратить і час і гроші, осьмішує себе та свою родину, наражає ся на великі неприємности на те, щоби вкінци прийти до непохитного переконаня, що він — шляхтичом. Ось і суть цілої акції: студия того сьмішного — часом аж до сліз жалю сьмішного чоловіка. Переведене сеї акції дуже просте та ясне. З одної сторони стоїть Мартин Боруля із своїми «аристократичними» змаганями, з другої його родина, котра не хоче чути нічого про тую его мрію — шляхотства тим більше, що його донька Маруся любить Миколу. Хибою сеї драматичної «інтриги» уважав би я се, що тая родина, котра могла би дуже добре репрезентувати — контракцію, виступає досить пасивно супроти Борулі, винавши хиба при кінци, де зломаний Боруля піддаєть ся вкінци намовам своїх найблизших та палить шляхоткі папери, або ще і в IV дії, де донька Борулі позбуваєть ся чиновника-жениха. Взагалї контракція в сій комедії більше — так сказатиб абстрактна. Борулю змушують позбутись шляхотских забажанок не так випадки на сцені (пр. тїї всякі нещастя із крадежию його коний, вигнанем сина і т. п.) як радше закриті перед очима публики події поза сценою (про котрі тільки оповідать ся) отже се, що виказало ся в старих актах, що документи, на котрих Боруля спирає свої шляхоткі претенсії, були виставлені на імя Берулі не Борулі і т. д. а тоє, що дієть ся на сцені, відгріває в тїм згляді тільки другорядну ролю. Сю недостачу, котра децентралїзує акцію, відчуває кожний зараз на першій погляд. Так отже виходить, що акція є ту тільки по сторонї героя і вся будова драми переведена з тої точки. Належить зазначити, що техніка сеї комедії оперта на клясичних взірцях.

Перша дія — завязка акції: Мартин Боруля уряджує дім на шляхотску моду. Друга дія, напружене: шляхотство наражує Борулю на багато неприємностей: його син Степан, котрого він вислав до міста в урядники, розпиваєть ся, а під час тої пиятики крадуть Борулі конї.

Третя дія — акція доходить до зенїту. Боруля ані не гадає покидати своїх замірів тим більше, що його дочку хоче засватати регїстратор Націевский. Приїзд сього жениха становить кульмінаційну точку.

Четверта дія — акція спадає повільно: донька Борулі, Маруся, котра любила Миколу, сина чиновника Гервасия Тульницького позбуває ся в зручний спосіб, розумієть ся, проти волї батька чиновницького жениха.

Пята дія — Боруля звісім зломаний. Він бачить, що не добує шляхотства, що тільки даром порїжнив ся з найблизшими... вагаєть ся хвилину, а опісля палить свої шляхоткі акти та стає відразу оновленим, давним добрим та щасливим чоловіком дарма що хлопом.

Поодинокі сцени „Мартина Борулі“ визначають ся взагалї добре обдуманю та гарною будовою. Яко велику додатню прикмету належить піднести се, що діяльогы суть річеві і не нудні. Комічні ефекти виступають ярко і не переходять у карикатурність. Що до характеристики осіб, то вона переведена взагалї вмілою рукою та консеквентно, хоч може за мало умотивоване поступоване Борулі в V дії. Взагалї ми мусимо замітити, що пята дія випала слабше. Вона більше епічна, а сценічні ефекти (кромі одної сцени, як Боруля не може розлучити ся із своїми шляхоткими актами) без порівнаня слабші, чим у попередних

діях. А се очевидна хиба в будові драми, бо ум глядача, умучений численними вражіннями потребує при кінці таки найсильніших ефектів, коли тов закінчене не має випасти блідо.
(Конець буде).

Телеграми

з дня 24 жовтня 1905.

Відень. Narodni Listy дносять що барон Гавч задумує розв'язати палату послів, если для державних конечностей не найде в ній більшости. В усякім случаю відбудуть ся нові вибори за его кабінету.

Відень. W. Allg. Ztg. доносить з Будапешту, що імовірно вже в сім тижни прийде до оголошення іменовань політичних секретарів стану.

Будапешт. Бар. Феєрварі досить поважно нездужав. Доскулює ему гостець, а надто тягар праці за великий на его старі літа. Мимо того бар. Феєрварі заявляє всім, що так довго остане при угорській кермі, як довго має довіре у Корони і поки не поверне ладу на Угорщині.

Царгород. В політичних кругах є того погляду, що Порта в справі скарбової контролі в Македонії уступить перед жаданнями держав ще перед приміненем примусових средств і зробить лише деякі застороги.

Галицький сойм.

Нинішнє засіданє, як звичайно, почало ся відчитуванєм спису петицій, а опісля внесків та інтерпеляцій. Між иншими пос. Крамарчик інтерпелював в справі знесеня чисельної льотерії.

З днєвного порядку послали мотивували свої внесеня, які відослано до дотичних комісій. Пос. Поточек мотивував внесок на знесенє дорогих рогачок.

Опісля пос. Гломбінський предложив звіт бюджетової комісії з замкненя рахунків за 1904 рік, над чим забирали голос пос. Стояловський, Яль і Гломбінський.

О 1 год. по полудні засіданє відбувало ся дальше.

Надіслане.

Адвокат Др. Стефан Федак
у Львові

пошукує рутинованого **конципієнта** по можности з правом субституції. (2-5)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. падолиста 1905.

Нова сензацийна
програма.

Щоденно о 8 год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представленя о 4 год. попол. і о 8 год. вечером. Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленім білетом на фотелі, льожі і 1-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденської Каварні.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод.

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери, векселі і дав на них застави.

Крім того, за відомою подібно як в банках, приймає депозити.

Депозити беззкові (Safe Deposits)

За оплатою 10 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі папірній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дисретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідливіш зарядженнє. Припинє дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

Композиция Ярославенка на фортеп'яні

* „ЛЮБОЩІ“ *

вальці по К 1-50,

* І-ший Народний Марш *

по К 1-00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Перемишлі, в Станиславові у Штавадхера, в Чернівцях у Пардінього, в Самборі у Гайзіга в Тернополі у Комонєвского і в Коломиї у Оренштайна

Литки і паперці **COPIAL** можна набувати в „Сокільській Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6-00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6-15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6-10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6-30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина
7-20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6-55	до Яворова
7-29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7-30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7-50	з Рави рускої, Сокала	8-25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8-05	з Станиславова, Жидачева	8-35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенціма
8-15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9-00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8-18	з Яворова	9-20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8-50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10-55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10-05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11-10	до Белзці, Сокала, Любачева
10-35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2-00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11-45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2-40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11-55	з Підволочиск, Гусятин, Копичинець, Козови	2-50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1-30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2-55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1-40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіч	4-10	до Ряшева, Любачева, Хирова
1-50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4-20	до Самбора, Хирова, Сянока
2-30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятин, Копичинець, Козови	5-50	до Коломиї, Жидачева,
3-45	з Стрия,	5-58	до Яворова
4-32	з Яворова	6-25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5-00	з Сокала, Белзці, Любачева	6-35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5-25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Осьвенціма	7-30	до Рави рускої
5-45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	9-00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8-40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10-05	до Перемишля, Хирова, Івонича
9-10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10-40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9-50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10-55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9-20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11-00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
10-20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня п. пустого, Гусятин	11-05	до Підволочиск
10-50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11-10	Іваня п. Скали, Гусятин, Потутор
12-20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	12-45	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2-31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	2-51	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
	на дворець „Підзамче“	4-15	посп. до Іцкан, Калуша
7-00	з Підволочиск, Одеси, Бродів	4-15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги,
2-15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,		з дворця „Підзамче“
5-15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня п. пустого, Скали, Гусятин, Грималова	6-43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець	11-15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
10-02	Чорткова, Заліщик, Іваня п., Скали, Гусятин	2-13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятин
		9-23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рижить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5-59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містивім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадженя коштів посліжки можна прислати гроші чеками Щадницької почтової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідженя (за есколтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц. сідату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотекы або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межч членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — Дотепер уділів „Джістер“ на церкві, бурсі, школі і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вклади:	1,783,673 К.
Удлі членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26,576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цінні папери:	123,627 К.
Льокації:	169,456 К.
На рах. біжучім:	81,968 К.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% оушту. Висплавє ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“** у **Львові** (Ринок ч. 10.).